

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Tvångsmedel för att förebygga eller förhindra allvarlig brottslighet (Ds 2005:21) jämte promemorian 2005-06-20 med tillkommande del om användning av överskottsinformation

Riksarkivet begränsar sitt svar till frågor om dokumentation och bevarande av handlingar. Riksarkivets övergripande ståndpunkt är att mycket höga krav bör ställas på dokumentation och arkivering vid en verksamhet som blir så ingripande mot den enskilde. Verket har också ett påpekande beträffande 12 § författningsförslaget.

I promemorian föreslås att det blir möjligt att använda tvångsmedel som är mycket ingripande för den enskilde samtidigt som den som blir föremål för åtgärderna som regel inte har någon insyn i vad som sker.

Enligt Riksarkivets uppfattning är det en förutsättning att åtgärderna dokumenteras och sparas för eftervärlden. Det innebär att alla uppgifter omhändertas och arkiveras enligt arkivlagen, arkivförordningen och Riksarkivets föreskrifter. Riksarkivets tillsyn över arkivhanteringen har stor betydelse. I promemorian föreslås att det skall skapas ett särskilt övervakningsorgan för att på ett övergripande plan följa och granska hur de nya reglerna tillämpas. För att ett sådant organ skall ha avsedd effekt är god dokumentation en förutsättning.

Intresset för säkerhetspolisens arbete är mycket stort. Forskare och enskilda efterfrågar uppgifter från hela 1900-talet. Som beskrivs i promemorian är sekretessen hög vilket försvårar för massmedia och allmänhet att få insyn. Det innebär inte att uppgifterna saknar intresse ur demokratisk synpunkt. Också en granskning som sker efter lång tid har betydelse. Det är inte ovanligt att barn och barnbarn till personer som varit föremål för säkerhetspolisens eller annan myndighets åtgärder besöker arkivmyndigheten för att i efterhand ta reda på vad som verkligen hände. Enligt Riksarkivets uppfattning bör således uppgifter bevaras också för att möjliggöra för enskilda och massmedier att granska i efterhand. Detta gäller även om det tar 30 – 50 år eller längre innan granskningen kan ske.

Beslutande i detta ärende har varit riksarkivarie Tomas Lidman. Närvarande vid den slutgiltiga handläggningen har också varit arkivarie Ian Fallenius, förste arkivarie Peter Sivervall och verksjurist Ulla Ahlqvist, föredragande.

Tomas Lidman

Ulla Ahlqvist